

สถานภาพการศึกษา ภาษาลาวของคนไทย¹

A Status of Lao Language Studies
in Lao PDR. by Thais

รัตนา จันทรเทียร
Rattana Chanthao

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลงานศึกษาภาษาลาวในประเทศ สปป.ลาว ที่ศึกษาโดยคนไทย แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ ผลงานที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 และผลงานที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2549 ข้อมูลรวบรวมจากวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และบทความวิชาการ

งานศึกษาที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาภาษาลาวที่พูดในประเทศไทย ศึกษาโดยนักวิชาการชาวตะวันตกและงานที่ศึกษาโดยคนไทยแต่เสนอต่อมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ (Chamberlain, 1984, 1991, 2001: Wilaiwan, 1973: Varisa, 1997) งานที่เผยแพร่หลังปี พ.ศ. 2535 ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาภาษาในระดับคำศัพท์ เช่น คำยืม คำเรียกสี คำเสริมสร้อย การเขียนคำผิด วิธีที่ใช้ศึกษามีทั้งการศึกษาเปรียบเทียบและไม่ได้มีการเปรียบเทียบกับภาษาไทย ผลงานของวีระ (2535) และวีระพงศ์ (2542) ต่างก็กล่าวถึงความลึกลับของการเขียนตามเสียงพูดในภาษาลาวซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐที่กำหนดขึ้นภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ค.ศ.1975 ผลงานของชุตินา (2539)

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัย เรื่อง “สถานภาพการศึกษาภาษาลาว เวียดนาม และเขมร ของคนไทย” สนับสนุนโดยศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พยัญชนะเดี่ยว 26 ตัว (+1)

ก ก ไก่	ข ข ไข่	ค ค ทราย	ง ง ไข่ กิ้งก่า	จ จ จอก	ช ช ไข่
ฉ ฉ ไข่	ย ย ไข่	ด ด เต็ก	ต ต ตา	ฎ ฎ ไข่	ฑ ฑ ไข่
น น หนา	บ บ ไม้บรรทัด	ป ป ไข่ ปลา	ฝ ฝ ไข่ ฝัก	ฟ ฟ ไข่	พ พ ไข่
ภ ภ ไข่	ม ม แมว	ย ย ไข่	ล ล ไข่ ไข่	ว ว ไข่	ศ ศ ไข่
อ อ ไข่	โ โ ไข่	ธ ธ ไข่	ร ร ไข่		

พยัญชนะผสม 6 ตัว (ใช้จริงเฉพาะ 3 ตัวหลัง)

ชกช ทยช ทยช ทยช ทยช ทยช

ที่มา <http://www.arunawatt.com>

ภาพ : ตัวอักษรภาษาลาว

วิภาวรรณ (2540) วริษา (2541) และรัตนาและสาริสสา (2549) แสดงถึง ข้อบกพร่องของการเขียนภาษาไทยของคนลาวและภาษาลาวของคนไทย ขณะที่ผลงานของวิสูตร (2542) และอรสา (2002) เป็นการศึกษาเรื่องการยืมคำ ผลงานของสาริสสาและรัตนา (2548) และอภิญา (2545) ยังเป็นการศึกษาในระดับคำเหมือนกัน โดยผลงานแรกศึกษาเรื่องคำเสริมสร้อย ผลงานที่สองศึกษาเรื่องคำเรียกสี ทั้งสองผลงานใช้วิธีการศึกษาเชิงภาษาศาสตร์ อย่างไรก็ตามมีเพียงผลงานของ วริษา (2549) เท่านั้น ที่ศึกษาภาษาลาวในระดับ วัจนปฏิบัติศาสตร์

Abstract

The aim of this article is to synthesize Lao language studies written by Thai scholars. The studies are divided into two groups—those published before 1992, and those published between 1992 and 2006. The data was collected from academic writing; theses, research, and articles.

Most of the studies in the first group are of spoken Lao and were written by both foreigners and Thais. They include (Chamberlain, 1984, 1991, 2001; Wilaiwan, 1973; and Varisa, 1997). Most of those in the second group are analyses of lexicon, including loanwords, color terms, elaborative words, writing errors, etc. Their approaches include comparative studies with the Thai language. Two (Vira, 2535 and Virapong, 2542) are about changes in writing with regard to the language policy of the Lao government after 1975 when the country became the Lao People's Democratic Republic. The studies of Chutima (2539), Wipawan (2540), Varisa (2541), and Rattana & Sarisa (2549) describe errors in Thai writing by Laos, while there are also errors in Lao writing by Thais. Visut (2542) and Orasa (2002) are similar studies focusing on language borrowing in Lao. Sarisa & Rattana (2548) and Apinya (2545) are lexicon studies. Sarisa & Rattana describe elaborative words in Lao, while Apinya elucidates color terms in Lao. In addition, the article also delineates studies in both English and Thai using language and linguistics perspectives. Varisa (2549) is the only study focusing on pragmatics.

บทนำ

บทความนี้เป็นการสังเคราะห์งานศึกษาภาษาลาวในเชิงภาษาและภาษาศาสตร์ที่ศึกษาโดยคนไทย ผู้เขียนรวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความ

วิชาการที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2549 นำเสนอโดยเรียงลำดับตามเวลา ก่อนหลังของปีที่เผยแพร่ ทั้งนี้ผู้เขียนได้สังเคราะห์ผลงานบางเรื่องที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 ในฐานะที่ผลงานเหล่านี้มีการอ้างอิงถึงอย่างกว้างขวางในวงวิชาการด้านภาษาลาวโดยเฉพาะงานในเชิงภาษาศาสตร์

ขอบเขตของคำว่า “ภาษาลาว” ในบทความนี้ หมายถึง ภาษาลาวในฐานะภาษาประจำชาติ (National language) และ/หรือ ภาษาถิ่นที่พูดในประเทศ สปป.ลาว ยกเว้น ผลงานของ Wilaiwan (1973) ที่ศึกษาเรื่อง The Influence of Siamese on Five Lao Dialects ซึ่งใช้คำว่า “Lao” หมายถึง คนลาวที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ผู้เขียนนำมากล่าวถึง เนื่องจากเป็นนักวิชาการไทยคนแรกที่ศึกษา “ภาษาลาว” จึงนำมากล่าวถึงไว้สำหรับการอ้างอิง หรือสืบค้นประวัติการศึกษาภาษาลาวที่ศึกษาโดยคนไทย

ผลการสังเคราะห์งานศึกษาภาษาลาวในบทความนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผลงานที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 ผู้เขียนนำมาสังเคราะห์เฉพาะงานสำคัญ และเชื่อมโยงกับงานศึกษาภาษาลาวหลังปี พ.ศ. 2535 เท่านั้น ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นผลงานที่เผยแพร่หลังปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมีเนื้อหาในทางภาษาศาสตร์และเป็นผลงานสำคัญที่ศึกษาภาษาลาวในฐานะภาษาประจำชาติเป็นหลัก²

ผลงานศึกษาภาษาลาวก่อนปี พ.ศ. 2535

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นยุคอาณานิคมตะวันตก ชาวตะวันตกสนใจภาษาลาวในฐานะที่เป็นภาษาของประเทศอาณานิคม เอกสารที่เผยแพร่เกี่ยวกับภาษาลาวในยุคนี้เริ่มด้วยพจนานุกรมสองภาษา เช่น พจนานุกรมลาว-อังกฤษ (Kerr, 2515) และ ลาว-ฝรั่งเศส (Marc, 1970) เป็นต้น ผลงานในช่วงนี้ส่วนมากศึกษาเชื่อมโยงกับการศึกษาภาษาตระกูลไท (Tai language family) ที่พูดในพื้นที่ต่างๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะภาษาลาวที่พูดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมากกว่าจะเป็นการศึกษาภาษาลาวในฐานะภาษาประจำชาติ

² งานศึกษาอื่นๆ (ในตารางที่ 1) ที่ไม่ได้กล่าวถึงสามารถค้นคว้าในรายงานวิจัยของ รัตนา จันทร์เทาว์ (2552)

นักวิชาการที่ศึกษาภาษาลาวในพื้นที่ประเทศลาว เวียดนาม และไทย ที่รู้จักโดยทั่วไปท่านหนึ่ง คือ Chamberlain (1984, 1991, 2001) เช่น งานวิจัยปี ค.ศ.1984 เรื่อง “The Tai Dialects of Khammouan Province : Their Diversity and Origins” สะท้อนความหลากหลายทางภาษาตระกูลไทที่พูดในแขวง คำม่วน สปป.ลาว และบทความปี ค.ศ. 1991 เรื่อง “Méne³ : a Tai Dialect Originally Spoken in Nghé An (Nghé Tinh)⁴, Vietnam” จากบทความเรื่องนี้ผู้วิจัยได้สืบค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับภาษานี้ไม่พบว่ามียู่ที่ใดนอกจากงานของ Chamberlain อาจกล่าวได้ว่านักวิชาการท่านนี้ทำให้เรารู้จักภาษาไทยแมน (Méne) เป็นคนแรกๆ และจากงานของเขาในปี ค.ศ. 2001 เขาได้จัดภาษานี้ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาแสก ซึ่งเป็นภาษาไทยกลุ่มเหนือ (Northern Tai Group) จากการวิเคราะห์คำศัพท์พื้นฐานจำนวนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม บทความนี้เสนอข้อมูลที่จำกัดเกี่ยวกับภาษาแมน ดังนั้น แผนภูมิภาษาที่เขาจัดภาษาแมนไว้ในกลุ่มเดียวกับภาษาแสก ที่เผยแพร่ในวารสาร Lane Xang Heritage⁵ ในปี ค.ศ. 2001 จึงไม่มีการอ้างอิงถึงมากนัก

ดุซงึนนิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัย มิชิแกน (Michigan University) ของ Wilaiwan Wichenrot Khanittanan (1973) เรื่อง “The Influence of Siamese on Five Lao Dialects” กล่าวได้ว่าเป็นงานบุกเบิกการศึกษาภาษาลาวในประเทศไทยของคนไทยในช่วงเดียวกับชาวตะวันตก ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นบทบาทของภาษาไทยกลาง ที่มีอิทธิพลต่อภาษาลาวถิ่น ในกลุ่มที่เรียกตนเองว่าลาว ได้แก่ ลาวพวน ลาวยวน ลาวเวียง ลาวแก้ว และลาว-ลาว (ลาวอีสาน) ในจังหวัดสิงห์บุรี ลพบุรี และสระบุรี ทั้งนี้ยังพบว่า ภาษาไทยกลางมีอิทธิพลต่อภาษาลาวทั้งในระดับหน่วยเสียง หน่วยคำ และคำศัพท์ หรือการยืมคำศัพท์ที่ใช้แตกต่างกัน (Wilaiwan, 1973 : 120)

³ Chamberlain (2001: 50) ใช้ว่า Tai-Méne ขณะที่ Chazée (2002: 46) ใช้ว่า “Tai-Men” ส่วน Kingsada (2003: 27) ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์ลาว ใช้ว่า “Mene” ส่วน ภาษาไทย ใช้ว่า “ไทแมน” เป็นการเขียนสะกดของผู้เขียนบทความนี้

⁴ การเขียนสะกดนี้ อ้างอิงตาม Chamberlain (1999:51) ค้นเพิ่มเติมโดยดูจากเอกสารในบรรณานุกรมท้ายเรื่อง

⁵ เป็นวารสารที่เผยแพร่โดยสถาบันค้นคว้าวัฒนธรรม กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม สปป.ลาว

อีก 20 ปีต่อมาทีมงานของ Varisa Osatananda (1997) ซึ่งเป็นดุษฎีนิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยฮาวาย (University of Hawaii) เรื่อง “Tone in Vientiane Lao” เป็นการศึกษาภาษาลาวในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ (National language) ของสปป. ลาว วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบเสียงวรรณยุกต์ที่พูดในแขวงเวียงจันทน์ โดยเก็บข้อมูลจากภาษาพูดของผู้บอกภาษา (Informants) ในเมืองต่างๆ ผลการศึกษานี้ วิชา ชี้ให้เห็นว่าแม้ว่าสำเนียงพูดที่เวียงจันทน์ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศลาวเองก็มีหลายสำเนียง ทั้งนี้เพราะรัฐบาลไม่ได้กำหนดให้สำเนียงใดสำเนียงหนึ่งเป็นสำเนียงลาวมาตรฐานแม้ว่าสำเนียงเวียงจันทน์หรือลาวเวียงจะเป็นสำเนียงที่มีศักดิ์ศรี (Prestigious dialect) กว่าสำเนียงท้องถิ่นอื่นๆ ก็ตาม วัตถุประสงค์ที่สองเพื่อวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์ในเขตกำแพงนครหลวงเวียงจันทน์เท่านั้น (Vientiane Prefecture) ผลการศึกษาพบว่า ระดับเสียงวรรณยุกต์ในพื้นที่ดังกล่าวมี 5 ระดับ แบ่งเป็นวรรณยุกต์ระดับ (Level tones) จำนวน 3 เสียง และวรรณยุกต์ตกอีก 2 เสียง (Falling contour tones) โดย วิชา เชื่อมโยงการวิเคราะห์ระดับเสียงวรรณยุกต์เข้ากับการเน้นเสียงหนักเบา (Stresses) ในระดับพยางค์ ทั้งนี้เพราะในแต่ละพยางค์นั้นมีเสียงวรรณยุกต์กำกับที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ในผลการศึกษาบางส่วนของ Varisa เชื่อมโยงได้กับงานของ Wilaiwan (1973) เนื่องจาก Varisa ได้กล่าวถึงอิทธิพลของภาษาไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงภาษาลาวในกำแพงนครเวียงจันทน์ ซึ่งมีปัจจัยมาจากการที่ประชาชนลาวได้รับฟังและชมสื่อมวลชนไทย โดยเฉพาะโทรทัศน์และวิทยุ ทำให้เกิดการยืมคำศัพท์และรับระดับเสียงวรรณยุกต์ของคำศัพท์ในภาษาไทยเหล่านั้นเข้าไปใช้ในภาษาของตน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Wilaiwan ที่แสดงให้เห็นอิทธิพลของภาษาไทยกลางต่อภาษาไทยลาวถิ่นที่พูดในประเทศไทย ในรายละเอียด Varisa แสดงการเกิดของเสียงวรรณยุกต์โดยเทียบกับตารางวรรณยุกต์ (Tone boxes) ที่เสนอโดย Willaim J.Gedney (1989)⁶

⁶ Gedney (1989) ศึกษาการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่างๆ โดยใช้การเปรียบเทียบระดับเสียงวรรณยุกต์ในกลุ่มทดสอบเสียงวรรณยุกต์ บทความนี้นักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาภาษาไทยได้นำมาอ้างอิงอย่างแพร่หลาย

นอกจากนี้ยังมีผลงานที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาลาวจำนวนหนึ่งซึ่งเผยแพร่ก่อน พ.ศ. 2535 ถูกรวบรวมไว้ในงานวิจัยของ สมทรง บุรุษพัฒน์ และคนอื่นๆ (2540) ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสนใจของคนไทยที่มีต่อการศึกษารัฐบาลลาว ได้จากจำนวนงานที่เผยแพร่ อย่างไรก็ตาม ส่วนมากนั้นเป็นการศึกษาภาษาลาว ในฐานะที่เป็นภาษาถิ่นของไทย โดยเฉพาะภาษาลาวที่พูดในพื้นที่ภาคกลางและ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

ผลงานศึกษาภาษาลาวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2549

ผู้เขียนนำเสนอผลการสังเคราะห์งานศึกษาภาษาลาวโดยเรียงลำดับตาม ปีที่เผยแพร่ ดังนี้

บทความของ วีระ โอสถาภิรัตน์ (2535) เรื่อง “การเขียนคำตามเสียงพูด ในภาษาลาว” กล่าวถึง ความลึกลับของการเขียนคำตามเสียงพูดในภาษาลาว ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2518 วีระ กล่าวถึงประวัติอักษรลาวย้อนกลับไปถึง พ.ศ. 2478 ข้อมูลที่ผู้เขียนใช้อ้างอิง คือ พจนานุกรมลาว (วีระวงศ์, 2505) และพจนานุกรมลาว-อังกฤษ 2 เล่ม เรียบเรียงโดย Allen D.Kerr (2515) Russell Marcus (1970) นอกจากนี้ยังใช้ ข้อมูลที่นำมาจากวรรณกรรมพื้นบ้าน เรื่อง สังข์ศิลป์ชัย เอกสารทั้งหมดข้างต้น นั้นใช้อักษรวิธีการเขียนตามแบบลาวเดิม ที่เคยใช้ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง ดังนั้น วีระจึงนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของการเขียนสะกดในเอกสารดังกล่าว กับการเขียนสะกดในปัจจุบัน⁷ ทำให้เห็นลักษณะเปลี่ยนแปลงการเขียนสะกดของ ภาษาลาวก่อนและหลังเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ด้านประวัติอักษรลาวและความเป็นมาของการเขียนตามเสียงพูดนั้น วีระ ได้สืบค้นย้อนไปถึงอักษรลาวในอดีตที่อยู่ภายใต้การปกครองของเจ้ามหาชีวิต ซึ่งมีอักษรแทนเสียงในภาษาลาวจำนวนมาก เพื่อเขียนสะกดคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาต่างประเทศอื่นๆ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

⁷ ในเอกสารนี้ หมายถึง ปี พ.ศ. 2535

นโยบายการเขียนสะกดและอักษรลาวก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยลดจำนวนอักษรลงเหลือตัวอักษรเพียง 26 ตัว ซึ่งทำให้รูปแบบการเขียนสะกดที่เคยแตกต่างกันเป็นคำพ้องเสียง แต่ต่างรูป กลับเป็นคำพ้องทั้งรูป ทั้งเสียง ด้วย

ส่วนประเด็นความแตกต่างระหว่างการเขียนสะกดตามเสียงพูดในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองและหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น วีระได้นำเสนอในรูปของตารางโดยนำคำศัพท์คำเดียวกันในเอกสารที่ใช้อ้างอิงมาเทียบเคียงกัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างกันในแต่ละฉบับกับปัจจุบันได้อย่างชัดเจน

จากการใช้เอกสารอ้างอิงเป็นพจนานุกรมนั้น ทำให้มองเห็นความไม่เป็นระบบของการจัดทำพจนานุกรมที่ดำเนินตามนโยบายการเขียนตามเสียงพูดที่กำหนดโดยรัฐ ทั้งการเรียงลำดับอักษร การกำหนดความหมาย และการบ่งบอกหน้าที่ของคำ นอกจากนี้ วีระได้ให้ตัวอย่างประกอบการอธิบายและเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาก็อาจจะเกิดจากการสะกดตามเสียงพูดในการจัดทำพจนานุกรมภาษาลาวในอนาคตด้วย

ประเด็นน่าสนใจในบทความนี้ คือ การชี้ให้เห็นปัญหาของนโยบายการเขียนตามเสียงพูดของภาษาลาว มีหลายประการที่ยังไม่เป็นระบบ ซึ่งสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการปกครองของประเทศลาวในแต่ละช่วงเวลาก่อปรกับแนวความคิดของกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อการเขียนสะกดภาษาลาวนั้นแบ่งแยกออกเป็น 3 แนวความคิด และต่างฝ่ายต่างต้องการเผยแพร่แนวความคิดของตนอย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับอำนาจและบทบาทของแต่ละฝ่ายในด้านการปกครองด้วย วีระ โอสธาภิรัตน์ (2535:48-49) ได้กล่าวถึงสาเหตุของความลักลั่นในการเขียนสะกดตามเสียงพูดภาษาลาวว่า ความล้มเหลวของการกำหนดแบบฉบับการเขียนสะกดคำแบบใหม่นี้มีสาเหตุมาจากลักษณะด้านอักษรศาสตร์และการเมือง

การเขียนสะกดแบบลาวหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น กำหนดให้มีอักษรแทนเสียงลดลงจากเดิมที่มีอักษรบันทึกคำที่มาจากบาลี สันสกฤตครบถ้วน กลับลดลงเหลือเพียง 26 อักษร เท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ อาทิ การเกิดคำพ้องรูป พ้องเสียง จำนวนมาก จากสาเหตุการลดรูปพยัญชนะ

ดังกล่าว เช่น คำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร “การ การณ์ กาล ภาพ กาน” ต้องเขียนสะกดเหมือนกัน คือ “ภาน” (กาน) นอกจากทำให้คำ 1 คำ มีความหมายมากเกินไปแล้วยังทำให้ไม่รู้เค้าเดิมของคำศัพท์ด้วย แม้ในปัจจุบันการเขียนสะกดภาษาลาวก็ยังคงมีความลักลั่นในประเด็นต่างๆ ดังที่ วีระ เสนอไว้ในบทความข้างต้น รวมถึงการจัดทำพจนานุกรมก็ยังคงเกิดปัญหาจากการเขียนสะกดตามเสียงพูดอยู่เช่นเดิม ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ตรวจสอบพจนานุกรม 2 ฉบับ ได้แก่ **อัตตะบານภูมิ พาสาลาว** (กอนนิวง, 2005) เป็นพจนานุกรมที่ภาครัฐต้องการเผยแพร่การเขียนสะกดที่ถูกต้องเป็นแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ และ **อัตตะบานภูมิ พาสาลาว** ที่เรียบเรียงโดย มะหาสีลา วีระวงส์ ฉบับปรับปรุงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2549 พบว่า พจนานุกรม 2 ฉบับนี้มีการเขียนสะกดที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ฉบับของมะหาสีลา วีระวงส์ นั้น ยังคงรักษาการเขียนสะกดแบบคงคำศัพท์ภาษาบาลี - สันสกฤต โดยใช้ทั้ง ร และการใช้สะกดการ์นต์ ขณะที่พจนานุกรมฉบับของ สีเวียงแขก กอนนิวง (2005) และทองคำ อ่อนมะนีสอน (2008) นั้น ยังเขียนสะกดตามความนิยม ซึ่งอิงตามหลักการเขียนสะกดตามแนวนโยบายของรัฐในปัจจุบัน

ดังนั้น กล่าวได้ว่าบทความของ วีระ นี้ นำเสนอการเขียนตามเสียงพูดภาษาลาวได้อย่างครอบคลุม ทั้งประวัติความเป็นมาของภาษาลาวจากอดีตมาสู่หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทำให้มองภาพรวมของปัญหาที่เกิดขึ้นในการเขียนตามเสียงพูดได้อย่างชัดเจน จากตัวอย่างคำศัพท์ที่มาจากแหล่งข้อมูลหลากหลาย ทั้งยังเชื่อมโยงการเขียนสะกดที่ลักลั่นนี้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมลาวด้วย

งานศึกษา ของชุตติมา ชมดี (2539) วิภาวรรณ อยู่เย็น (2540) และวิรัชากมลนาวิน (2541) ต่อไปนี้มีเนื้อหาที่เชื่อมโยงกัน คือ ศึกษาข้อบกพร่องของการเขียนภาษาไทยของคนลาว และการเขียนภาษาลาวของคนไทย

บทความของ ชุตติมา ชมดี (2539) เรื่อง “การเขียนคำควบกล้ำ <ล> ของนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” นำข้อมูลจากงานเขียนภาษาไทยของนักศึกษาลาว ที่เรียนภาษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทย จำนวน

18 คน ผู้เขียนอธิบายการเขียนคำศัพท์ที่มีอักษรควบกล้ำภาษาไทยของคนลาว ด้วยการยกตัวอย่างคำศัพท์และการเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ ซึ่งทำให้เห็นปริมาณที่แตกต่างกันของการใช้อักษรควบกล้ำ ร และ ล ได้ชัดเจน ดังนี้ การเขียนคำศัพท์ภาษาไทยด้วยการใช้อักษรควบกล้ำ ล พบว่าคิดเป็นร้อยละ 58.1 และเป็น การเขียนแบบแก้ไขเกินเหตุ (Hypercorrection) ของการใช้ ร ที่ไม่ถูกต้องและเป็นการเขียนผิดโดยไม่ใช้อักษรควบกล้ำ ล เพียงอัตราส่วนร้อยละ 15.8 เท่านั้น จากปริมาณการเขียนผิดที่แตกต่างกัน ระหว่าง ล และ ร นี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษา ลาวเลือกใช้ ล ในการเขียนคำควบกล้ำมากกว่าการเลือกใช้ ร ทั้งนี้ผู้เขียนกล่าวถึงสาเหตุของข้อผิดพลาดดังกล่าวว่านักศึกษาลาวเกิดความสับสนจากภาษาพูดของคนไทยที่ไม่ออกเสียงควบกล้ำ ทั้ง ร และ ล โดยเฉพาะไม่พบว่ามีการนิยมออกเสียง ร ในภาษาพูด ทำให้นักศึกษาเลือกใช้อักษร ล มากกว่าเลือกใช้อักษร ร

ชุดมาให้ข้อสังเกตเรื่องการแก้ไขข้อผิดพลาดและความสับสนของการเขียนคำควบกล้ำในภาษาไทยสำหรับนักศึกษาลาว ไว้ว่า การแก้ไขเกินเหตุในการเขียนคำควบกล้ำ ล น่าจะลดลงหากนักศึกษาลาวได้มีโอกาสศึกษาระบบการเขียนของภาษาไทยมากขึ้น และสามารถจำคำศัพท์ได้แม่นยำขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ก็ช่วยชี้ให้เห็นถึงปัญหาของชาวลาวในการเขียนภาษาไทย ซึ่งต้องตระหนักถึงความแตกต่างกันระหว่างการออกเสียงหรือภาษาพูดกับการเขียนหรือภาษาเขียน ผลการศึกษานี้ ชี้ให้เห็นข้อแตกต่างในประเด็นนี้โดยเฉพาะเป็นประโยชน์โดยตรงกับครูชาวไทยที่สอนนักศึกษาลาว

ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า ธรรมชาติของภาษาไทยและภาษาลาวที่มีความใกล้เคียงกันนี้ทำให้เกิดการแทรกแซงของภาษา (Language Interference)⁸ ซึ่งเกิดขึ้นกับนักศึกษาลาวที่เรียนภาษาไทย อย่างไรก็ตาม หากผู้สอนภาษาไทยให้คนลาวศึกษาลักษณะทางภาษาศาสตร์ของภาษาลาวก่อนจะทำให้ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างของทั้งสองภาษา นำไปสู่การเตรียมเนื้อหา แบบฝึกหัด เพื่อมุ่งเน้นแก้ไขข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดจากความแตกต่างของทั้งสองภาษาให้แก่ผู้เรียนได้

⁸ หมายถึง อิทธิพลของลักษณะบางประการของภาษาแม่ที่มีต่อการเรียนรู้อาษาที่สอง

งานของวิภาวรรณ อยู่เย็น (2540) ในบทความเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาลาวและข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาลาวที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของการใช้ภาษาไทยของคนลาวเช่นเดียวกับงานของ ชูติมา ชมดี ขำตัน วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้คือ เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างระบบเสียงภาษาไทยกับภาษาลาว และศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาลาวที่เข้าศึกษาใหม่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้เขียนเสนอผลการเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยและภาษาลาวเพื่อที่จะเข้าใจลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาลาว และสามารถนำมาปรับให้เข้ากับการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาลาวได้ เช่น ภาษาไทยมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง หน่วยเสียง ช /C^h/ และ ร /r/ ไม่มีในภาษาลาว ขณะที่ภาษาลาวมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ซึ่งหน่วยเสียง /ŋ/⁹ nasal velar voice ไม่มีในภาษาไทยมาตรฐาน นอกจากนี้ภาษาไทยมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ 11 หน่วยเสียง โดยควบกับ “ร” “ล” และ “ว” แต่ภาษาลาวไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ลักษณะทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกันข้างต้นนี้ทำให้นักศึกษาลาวเขียนภาษาไทยไม่ถูกต้องโดยเฉพาะในเรื่องการสะกดคำ ผลการศึกษาพบข้อบกพร่องเรื่องการใช้รูปพยัญชนะผิดทั้งพยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ “ร” และ “ล” และพยัญชนะสะกด การใช้รูปสระผิด การใช้วรรณยุกต์ผิด และการใช้การันต์ผิด

ทั้งนี้ วิภาวรรณสรุปสาเหตุของการเขียนภาษาไทยบกพร่องว่ามีสาเหตุ 3 ประการ ได้แก่ เกิดการแทรกแซงทางภาษา (Language Interference) คือ การเขียนคำภาษาไทยโดยเลียนเสียงรูปคำศัพท์เดิมในภาษาลาว สาเหตุเกิดจากความยากของภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนอักษรควบกล้ำ อักษรนำ ทั้งนี้ผู้เขียนได้อ้างถึงผลการศึกษาที่ตรงกับงานของ ชูติมา ชมดี (2539) ไว้ด้วย ประการสุดท้ายคือ เกิดจากความผิดพลาด เลินเล่อหรือความพลั้งเผลอของนักเรียนเองหรือการแก้ไขจนเกินเหตุ

⁹ ออกเสียงคล้ายกับการออกเสียงคำที่เขียนด้วย ญ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน หรือถิ่นเหนือ

ประเด็นข้อสรุปเกี่ยวกับหน่วยเสียงของวิภาวรรณที่กล่าวว่า ภาษาลาวไม่มีพยัญชนะควบ(กล้ำ) นั้น ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยตามที่วิภาวรรณเสนอ กล่าวคือ หากสรุปว่าภาษาไทยมีหน่วยเสียงควบกล้ำได้ 11 หน่วยเสียง โดยออกเสียงควบกับ -ร -ล -ว ดังนั้น ก็ควรจะนับเสียงควบกล้ำ -ว ในภาษาลาวเป็นพยัญชนะควบกล้ำเช่นเดียวกับภาษาไทยด้วย ดังนั้น ด้วยหลักการเทียบเคียงเดียวกันนี้ ภาษาลาวจึงมีเสียงควบกล้ำเกิดขึ้นได้ ทั้งหมด 10 หน่วยเสียงที่ควบกล้ำกับ -ว ซึ่งออกเสียงแตกต่างกับภาษาไทยบางหน่วยเสียง¹⁰ อย่างไรก็ดีตาม ปัจจุบัน ภาษาลาวสามารถใช้เสียงควบกล้ำ s / r / ในการเขียนคำภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และภาษาตะวันตกอื่นๆ ได้ด้วย

บทความของ วริษา โอสถานนท์ (2541) ในปีต่อมา เรื่อง “การสะกดคำบางกลุ่มในภาษาลาวที่ใช้ไม้เอกและไม้โทแตกต่างจากภาษาไทย” แสดงให้เห็นว่า มีคำศัพท์ที่ใช้ร่วมกันระหว่างไทยกับลาวอยู่จำนวนหนึ่งที่มีการใช้รูปวรรณยุกต์แตกต่างกันทั้งที่คำๆ นั้น ออกเสียงเหมือนกัน ทั้งนี้ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงข้อมูลว่า รวบรวมคำศัพท์เหล่านี้มาจากแหล่งใด แต่เมื่อพิจารณาจากบรรณานุกรมสันนิษฐานว่า อาจจะพบคำศัพท์เหล่านี้ในเอกสารต้นฉบับภาษาลาวที่รวบรวมไว้ เช่น “ปะชัตถะ: ฅັງสิลาจ” ที่เรียบเรียงโดยสีลา วีระวงส์ และ วารสาร “อัมมะสิบิ”

คำในภาษาไทยและภาษาลาวที่ใช้ไม้เอกและไม้โทแตกต่างกันแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก คือ กลุ่มคำในภาษาลาวที่ใช้ไม้โท ในขณะที่ภาษาไทยใช้ไม้เอกได้แก่ คำภาษาลาวที่ใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้น และใช้รูปวรรณยุกต์โท เช่น “ข้า” “หลิน (เล่น)” “เถ้า” ในขณะที่ภาษาไทยใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและใช้รูปวรรณยุกต์เอก “ฆ่า” “เล่น” “เฒ่า” เป็นต้น กลุ่มที่สอง คือ คำศัพท์ในภาษาลาวที่ใช้อักษรต่ำและรูปวรรณยุกต์โท เช่น “ล้อ” “เล็ม” “ค่าย” ส่วนภาษาไทยใช้อักษรต่ำเหมือนกันแต่ใช้รูปวรรณยุกต์เอก คือ “ล้อ” “เร็ม” “ค่าย” โดยผู้เขียนให้ความเห็นถึงสาเหตุของการใช้วรรณยุกต์แตกต่างกันว่าเกิดจากปัจจัยสองประการ

ประการแรก ภาษาไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงวรรณยุกต์ขึ้น

¹⁰ ดูเพิ่มเติมใน สาริสา (2551) และ แบบเรียนไวยากรณ์ลาว กระทรวงศึกษา (กะจวงสิภสกา, 2002)

ทำให้ไทยต้องเปลี่ยนแปลงการเขียนสะกดเพื่อให้ออกเสียงถูกต้อง ประการที่สองนั้น ในช่วงหลัง ลาวได้ยืมคำไทยมาใช้โดยยืมเสียงวรรณยุกต์ของคำๆ นั้นมาด้วย ลาวจึงต้องแก้ไขการเขียนสะกดคำใหม่เพื่อให้ออกเสียงวรรณยุกต์ได้ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ที่รับมาจากภาษาไทย ทั้งนี้ วิชา โอสทานนท์ (2541:31) แสดงความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ของภาษาลาวโดยเปรียบเทียบกับภาษาไทยไว้ว่า แม้ว่ารากศัพท์ของคำลาวและไทยจะมาจากอักษรเทวนาครีเหมือนกัน แต่มีเพียงภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้นที่ยังคงรักษาการออกเสียงคำดั้งเดิม (Cognate) ไว้ได้ ส่วนอีกภาษาหนึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมกับเสียงพูดในภาษาตนแล้ว

ทั้งนี้วิชายังได้วิเคราะห์สาเหตุของความแตกต่างในการสะกดคำในภาษาลาว โดยอ้างอิงงานของนักวิชาการตะวันตกคนสำคัญ เช่น Li (1977), Gedney (1972) และ Brown (1965) ที่ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทโบราณ (Proto-Tai) ซึ่งนำข้อมูลการเขียนสะกดมาจากศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช นำมาเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงการเขียนสะกดของภาษาไทยปัจจุบันและเทียบเคียงกับการเขียนสะกดในภาษาลาว เพื่ออ้างอิงข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนได้ยกตัวอย่างและแสดงการอธิบายอย่างเป็นระบบ

ตอนท้ายของบทความวิชา อธิบายตารางเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาว เวียงจันทน์เปรียบเทียบกับภาษาไทยกรุงเทพฯ และจัดหมวดหมู่อักษรแทนเสียงดั้งเดิมของภาษาลาวไว้ด้วย ผู้เขียนยังได้อธิบายถึงสาเหตุความแตกต่างดังกล่าว ในด้านการสืบสร้างภาษาดั้งเดิม (Reconstruction) ของภาษาตระกูลไทด้วย ดังนั้นบทความนี้น่าจะเป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบการเขียนคำศัพท์ที่ต่างกันระหว่างภาษาไทยและภาษาลาวในกลุ่มอื่นๆ ได้ด้วย ซึ่งจะให้เห็นความแตกต่างของทั้งภาษาลาว และภาษาไทยทั้งในปัจจุบันและอดีตในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนสะกดของภาษาลาวในปัจจุบันที่ผู้วิจัยพบว่า มีการเขียนทั้งรูปวรรณยุกต์รูปเดิม และใช้รูปวรรณยุกต์ตามไทย ซึ่งควรจะมีการศึกษาในประเด็นนี้ อย่างลุ่มลึกเพิ่มขึ้น

ในปีต่อมา วีระพงศ์ มีสทาน (2542) เขียนบทความเรื่อง “สถานภาพอักษรวิธภาษาลาว” ซึ่งกล่าวถึงความเป็นมาของภาษาลาวจากอดีต ผ่านช่วง

ของการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ภาษาลาวหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นช่วงสำคัญของการเปลี่ยนแปลงระบบอักษรวิธีเขียนแบบลาว ผลสืบเนื่องของการเปลี่ยนแปลงทำให้เหลือพยัญชนะจำนวน 26 รูปเท่านั้น ดังที่ วีระ โอสภาภีรัตน์ (2535) ได้เสนอบทความข้างต้น และกล่าวถึงการแตกตัวทางความคิดของนักคิดนักปราชญ์ของลาวที่มีบทบาทต่อการกำหนดการเขียนภาษาลาว ของชาติ โดยวีระพงศ์ แบ่งปัญหาที่เกิดจากการเขียนลักษณะของอักษรวิธีลาว ออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ การใช้รูปพยัญชนะ ฅ “ฏ” ซึ่งเขียนได้ทั้งแบบหัวเข้าและหัวออก และ การใช้หรือไม่ใช้ ร “ຮ” ในคำศัพท์คำเดียวกัน การเขียนอักษรควบกล้ำ โดยเฉพาะ การใช้ ร “ຮ” หรือไม่ใช้ในคำกลุ่มใด การใช้อักษรนำ อักษรตาม โดยเฉพาะการใช้ ห “ຫ” การเขียนรูป ล “ລ” มีทั้งการเขียนตามหลัง ห เขียนไว้ได้ ห และเขียนคู่กับ ห การเขียนรูปวรรณยุกต์ที่ไม่ตรงกันในคำศัพท์คำเดียวกัน รวมถึงตำแหน่งที่วางวรรณยุกต์ในคำที่เป็นอักษรนำและอักษรตาม และความลักลั่น ประการสุดท้าย คือ การเขียนรูปคำที่แตกต่างกัน

ผู้เขียนให้ข้อคิดเห็นและกล่าวถึงนโยบายของรัฐต่อการดูแลและกำกับการใช้ภาษาลาวให้เป็นแบบแผนเดียวกัน พร้อมทั้งกล่าวสรุปสถานภาพอักษรวิธีลาว ในสังคมลาวปัจจุบัน วีระพงศ์ แสดงความคิดเห็นของการเขียนที่ไม่เป็นระบบของลาวว่า เกิดจากความนิยมของมวลชนที่ต้องการเขียนแบบใดด้วย ไม่ใช่เกิดจากการกำหนดของรัฐฝ่ายเดียว ดังที่วีระพงศ์ มีสถาน (2542:27) กล่าวว่า “ภาษาเกิดจากการยอมรับของคนในสังคมโดยส่วนใหญ่แม้จะเป็นระบอบสังคมนิยมก็ไม่อาจต้านทานหรือกำหนดรูปแบบการใช้ภาษาของคนในสังคมได้เบ็ดเสร็จ”

จากทัศนะข้างต้นผู้วิจัยขอเพิ่มเติมว่า การเขียนที่ลักลั่นนั้น สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งเกิดจากการขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านภาษาโดยตรงและเข้มงวดต่อการเขียนสะกดโดยเฉพาะในสื่อมวลชน นอกจากการออกกฎการเขียนแล้วก็ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รู้และเข้าใจการเขียนสะกดที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ไม่เป็นเพียงการผลิตหนังสือตำราเรียนที่เป็นมาตรฐานเท่านั้น เพราะแม้เอกสารที่เป็นของหน่วยงานรัฐเผยแพร่เองก็ยังมี การเขียนสะกดที่ลักลั่นและขัดแย้งกับกฎที่ตนเองกำหนดให้เขียน โดยเฉพาะใน

พจนานุกรมลาวที่รัฐหวังจะให้ เป็นแบบแผนในการเขียนสะกดกลับมีการเขียนสะกดที่ลึกลับ ไม่รวมถึงเอกสารที่เผยแพร่โดยเอกชน เช่น วารสาร และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ก็ล้วนมีการเขียนสะกดคำที่แตกต่างกันอยู่เสมอ ทำให้ประชาชนผู้รับสารไม่สามารถเลือกได้ว่าการเขียนสะกดแบบใดถูกต้อง และหน่วยงานมีการเขียนสะกดที่ถูกต้อง

ทั้งนี้ วีระพงศ์ ไม่ได้อ้างถึงงานของ วีระ โอสธากิรัตน์ (2535) ที่เคยศึกษาไว้แล้ว อย่างไรก็ตามบทความของวีระ โอสธากิรัตน์ (2535) และ วีระพงศ์ มีสถาน (2542) ต่างสนับสนุนว่า แม้ว่าจะมีการกำหนดกฎระเบียบในการเขียนภาษาลาวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ก็พบว่า ปัจจุบันยังคงมีการเขียนที่ลึกลับในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตต่อประเด็นนี้ว่า ข้อมูลหลักที่ทั้งสองคนนำมาอ้างอิงนั้นเป็นข้อมูลของรัฐบาลกลางหรือข้อมูลที่รัฐบาลเวียงจันทน์เผยแพร่ อย่างไรก็ตาม หากได้มีการศึกษาความลึกลับในการเขียนระหว่างเอกสารที่เผยแพร่ในเวียงจันทน์กับเอกสารที่เผยแพร่ในระดับแขวงหรือระดับท้องถิ่นเพิ่มเติมก็จะทำให้เห็นความแตกต่างของการเขียนสะกดที่แตกต่างกัน โดยเชื่อมโยงกับพื้นที่หรือการเขียนในท้องถิ่นต่างๆ โดยเฉพาะการใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกันแม้ว่าจะจะเป็นคำศัพท์ที่ใช้อย่างเป็นทางการ เหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นที่น่าสนใจและควรจะมีการศึกษาระดับลึกต่อไป ผลของการศึกษาจะสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาลาวในยุคปัจจุบัน ที่มีการสัมผัสภาษา (Language contact) กับภาษาต่างๆ โดยเฉพาะภาษาไทย และจะทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงอักษรวิธีภาษาลาวและสภาพการเขียนสะกดภาษาลาวในส่วนกลางและในระดับท้องถิ่น

ปีเดียวกัน วิสูตร อุ่นใจ (2542) ได้ศึกษา เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทยและภาษาลาว” ต้องการเปรียบเทียบรูปลักษณะ และความหมายของคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทยและภาษาลาว โดยใช้ข้อมูลคำศัพท์ที่มาจากภาษาบาลีทั้งในภาษาไทยและภาษาลาว จำนวน 1,520 คำ จากพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมภาษาลาว-ลาว ทั้งนี้คำศัพท์เหล่านี้คัดเฉพาะคำศัพท์ภาษาบาลีที่ใช้ในทั้งภาษาไทยและภาษาลาวเท่านั้น โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคำศัพท์ คือ เลือกเฉพาะคำเต็มหรือคำหลักเท่านั้น ไม่เลือกคำไม่เต็ม เช่น “ปัญหา” เป็นต้น งานของวิสูตรนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงการใช้ภาษา

แต่ก็ได้ใช้มุมมองทางภาษาศาสตร์โดยเฉพาะการวิเคราะห์หน่วยเสียง มาเป็นเครื่องมือในการศึกษาคำยืมภาษาบาลีและทำให้เห็นรูปลักษณะของคำศัพท์ที่เป็นคำยืมได้ชัดเจนขึ้น

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ การเปรียบเทียบรูปลักษณะของคำยืม ในด้านระบบเสียงและระบบคำ และการเปรียบเทียบความหมายของคำยืมภาษาบาลีคำเดียวกันที่ใช้ในภาษาไทยและภาษาลาว การเปลี่ยนแปลงระบบเสียงและระบบคำ อย่างไรก็ตาม วิสูตร ไม่ได้มีการเปรียบเทียบรายละเอียดในแต่ละประเด็นโดยเชื่อมโยงกันระหว่างคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทยและภาษาลาว แต่มุ่งแสดงจำนวนของคำศัพท์ที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละภาษาเป็นหลัก ทำให้ไม่เห็นรายละเอียดของความแตกต่างระหว่างคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทยและภาษาลาว ในเชิงภาษาศาสตร์ในลักษณะหรือระดับต่างๆ

นอกจากนี้ผู้เขียนเห็นว่า การเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษาบาลีใน “วจนानุกรม-พาสาลาว” ซึ่งหมายถึง พจนานุกรมฉบับ ภาษาลาว นั้นน่าจะยังมีข้อมูลไม่เพียงพอ เพราะพจนานุกรมดังกล่าวไม่ได้เป็นตัวแทนของการใช้คำศัพท์ภาษาบาลีในภาษาลาวได้อย่างครอบคลุม หากวิสูตรเพิ่มการเก็บรวบรวมคำศัพท์ภาษาบาลีในพจนานุกรมฉบับภาษาลาว - อังกฤษ หรือ ลาว - ฝรั่งเศส ก็จะทำให้ได้ข้อมูลมากกว่า 1,595 คำ ดังที่วิสูตรอ้างถึงงานของ พูนพงษ์ งามเกสร (2532, อ้างใน วิสูตร อุ่นใจ, 2540 : 273) ที่ได้รวบรวมคำยืมภาษาบาลีไว้มากกว่า 2,829 คำ อย่างไรก็ตามงานของ วิสูตร เป็นแนวทางของการศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาลาวในงานวิทยานิพนธ์สถาบันเดียวกันในปีต่อมาอีก 2 เรื่อง คือ งานของ วรณสิริ สร้างเอี่ยม (2542) และอภิญา เพชรวิจิต (2545) ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

ปัจจุบันมีการพัฒนาพจนานุกรมบาลี-ลาว ขึ้น สนับสนุนโดยมูลนิธิ โตโยต้า เรียบเรียงโดย สีสะเหวย สุวันนี (2004) การเขียนสะกดคำศัพท์บาลีในหนังสือเล่มนี้ยังแตกต่างจากการเขียนสะกดในภาษาลาวโดยทั่วไปทำให้ผู้อ่านไม่สามารถค้นหาคำศัพท์ได้ตามกฎการเรียงพยัญชนะในภาษาลาว ซึ่งก็เป็นการเขียนที่ลึกลับอีกรูปแบบหนึ่ง แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะได้รับอนุญาตให้พิมพ์เผยแพร่โดยหน่วยงานภาครัฐก็ตาม

งานของ วรรณสิริ สร้างเอี่ยม (2544) เรื่อง “เปรียบเทียบคำประสมในภาษาไทยและภาษาลาว” ก็เป็นวิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เช่นเดียวกับ วิสูตร โดยมุ่งเปรียบเทียบการสร้างคำประสมในภาษาไทยและภาษาลาว โดยรวบรวมข้อมูลคำประสมจากพจนานุกรมภาษาไทยและภาษาลาวแล้วนำมาวิเคราะห์ลักษณะการสร้างคำ พบว่า คำประสมในภาษาไทยนั้นมีการสร้างคำใน 3 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างคำประสมจากรูปคำ เสียง ความหมาย การสร้างคำประสมจากหน้าที่ของคำ และการสร้างคำประสมขึ้นจากหน่วยคำอิสระ ส่วนการสร้างคำประสมในภาษาลาวนั้น พบว่า มีวิธีการสร้างคำประสมที่เกิดจากการประสมด้านความหมายได้หลายลักษณะมากกว่าภาษาไทย

งานของ วรรณสิริ นี้มีความลึกล้ำอยู่มากในการจัดแบ่งลักษณะการประสมคำในภาษาไทยด้วยเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ ทั้งรูปคำ หน้าที่ของคำ การรวมหน่วยคำ และความหมายของคำที่เกิดจากการประสมกัน แต่การจัดแบ่งประเภทคำประสมในภาษาลาววิเคราะห์เฉพาะทางความหมายเท่านั้น ทั้งนี้ วรรณสิริ ได้แบ่งกลุ่มคำศัพท์ที่เป็นคำประสมทั้งหมดโดยเปรียบเทียบกัน พบว่า มีคำศัพท์ที่เป็นคำประสมทั้งในภาษาไทยและในภาษาลาวตรงกันจำนวนมากที่สุด นอกจากนั้นเป็นคำประสมในภาษาไทยแต่ไม่ใช่คำประสมในภาษาลาว และเป็นคำที่เป็นคำประสมในภาษาลาวแต่ไม่ใช่คำประสมในภาษาไทย ลดหลั่นกันตามลำดับ

นอกจากนี้ วรรณสิริ ยังแสดงความเห็นเรื่องอิทธิพลของภาษาไทยที่มีต่อภาษาลาวว่า คำประสมบางคำนั้นภาษาลาวยืมไปจากภาษาไทยแต่มีขอบเขตของความหมายแคบกว่าที่ใช้ในภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่า คำประสมเดิมที่เคยใช้เหมือนกันระหว่างภาษาไทยกับภาษาลาวนั้น ปัจจุบันภาษาไทยมีการใช้ในความหมายที่แตกต่างไปจากเดิม ในขณะที่ภาษาลาวยังคงรักษาความหมายดั้งเดิมไว้ได้ ซึ่งอาจจะเชื่อมโยงไปยังงานของ วริษา โอสถานนท์ (2541: 36) ที่ตั้งข้อสังเกตว่า ภาษาลาวหรือภาษาไทยภาษาใดภาษาหนึ่งน่าจะยังคงรักษาลักษณะดั้งเดิมของคำศัพท์ร่วมเชื้อสายไว้ แต่อีกภาษาหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ซึ่งก็น่าจะเป็นภาษาไทย อย่างไรก็ตาม วรรณสิริ เสนอความคิดเห็นว่าควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบคำประเภทอื่นๆ ในภาษาไทยและภาษาลาวเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากคำประสม

กล่าวโดยสรุป งานของวรรณศิรินี้ยังศึกษาไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจน จึงควรมีการศึกษาซ้ำในประเด็นนี้ เนื่องจาก กระบวนการสร้างคำ โดยการประสมคำ นี้เป็นลักษณะร่วมของภาษาที่อยู่ในบริเวณนี้ (Areal feature) ดังนั้น จึงน่าจะมีประเด็นที่เกิดการสร้างคำที่เหมือนและแตกต่างกันในหลากหลายมุมมากกว่า งานที่วรรณศิริศึกษา

ปีต่อมา อภิญา เพชรวิชุด (2545) ศึกษาเรื่อง “การสร้างคำเรียกสีในภาษาไทยและภาษาลาว” โดย เปรียบเทียบจำนวน และการสร้างคำเรียกสี ทั้งที่เป็นสีพื้นฐาน (Basic color terms) และสีไม่พื้นฐาน (Non-Basic color terms) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาลาว นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศลาว เก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา จำนวน 5 คน ผลการศึกษา พบว่า ภาษาไทยมีคำเรียกสีพื้นฐาน จำนวน 12 สี ส่วนภาษาลาวมีคำเรียกสีพื้นฐาน 11 สี สีพื้นฐานที่มีตรงกันของทั้งสองภาษา ได้แก่ สีขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ฟ้ำ น้ำเงิน น้ำตาล เทา ม่วง ชมพู และสีส้ม ส่วนสีที่ภาษาลาวไม่มีเหมือนในภาษาไทย คือ สีน้ำเงิน (Blue) อย่างไรก็ตาม ในภาษาลาวมีการใช้คำเรียกสีว่า “สีน้ำเงิน” (Silver) ซึ่งหมายถึง สีเทา

ภาษาไทยและภาษาลาวมีการสร้างคำเรียกสีที่เหมือนกัน คือ การใช้คำพยางค์เดียว การใช้คำสองพยางค์ และการใช้สิ่งของจำเพาะมาใช้เรียกสี เช่น ภาษาไทย มี 3 คำ คือ น้ำตาล ฟ้ำ ส้ม ส่วนภาษาลาว คือ สีทอง (Brown) สีฟ้า และสีบัว (ดอกบัว) (Pink) เป็นต้น ส่วนคำเรียกสีไม่พื้นฐานนั้นพบว่า ภาษาไทยมีคำเรียกสีไม่พื้นฐานจำนวน 68 คำ ขณะที่ภาษาลาวมีคำเรียกสีไม่พื้นฐาน จำนวน 52 คำ โดยมีวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานเหมือนกันทั้ง 3 แบบ ได้แก่ การนำคำเรียกสีพื้นฐานมาประสมกัน การนำคำเรียกสีพื้นฐานประสมกับคำขยาย (ที่ไม่ใช่คำเรียกสี) และการนำคำเรียกวัตถุสิ่งของ (สิ่งของจำเพาะ) เช่น พืช สัตว์ แร่ธาตุ ฯลฯ มาใช้ในการเรียกสี โดยคำเรียกสีนี้อยู่ในรูปของคำ วลี และประโยค

อย่างไรก็ตาม ผู้บอกภาษาลาวบางคนเรียกสีฟ้า และสีน้ำเงิน เป็นสีเดียวกัน โดย อภิญา อ้างถึงความสอดคล้องในประเด็นนี้กับแนวความคิดของ เบอร์ลิน และเคย์ ที่กล่าวถึงวิวัฒนาการของการสร้างคำเรียกสีว่า สีน้ำเงินและสีฟ้าที่มี

ความใกล้เคียงกันมากจึงใช้คำว่า Blue ซึ่งอาจจะหมายถึง สีน้ำเงิน หรือ/และ สีฟ้า ปัญหาในการเรียกสี “น้ำเงิน” ในภาษาไทยนี้พบว่า ภาษาลาวมีการใช้คำว่า “สีฟ้า น้ำทะเล” ซึ่งหมายถึงสีน้ำเงินและ/หรือ สีฟ้า ทั้งนี้ผู้เขียนยังกล่าวถึงอิทธิพลของภาษาไทยในคำเรียกสีภาษาลาวว่า ภาษาลาวยืมคำเรียกสีในภาษาไทยเข้าไปใช้ปนกับคำเรียกสีเดิมของตน ได้แก่ สีเขียว (สีลั่ว) สีม่วง (สีอิฐ) และสีน้ำตาล (สีทอง) คำเรียกสีในภาษาลาวที่ยังคงใช้คำเดิมซึ่งแตกต่างจากภาษาไทย คือ สีบัว (สีชมพู) ส่วนทัศนคติของคนลาวที่มีต่อการรับรู้สี พบว่า คนลาวบอกความงามของสีด้วยการเติมคำขยายไว้หลังคำเรียกสีพื้นฐาน เช่น คำว่า สด เซอ เข้ม และคำที่บอกว่าสีนั้นเป็นสีที่ไม่สวย คือ จืด จาง อ่อน ดังนั้น คำเรียกสีกลุ่มนี้สะท้อนทัศนคติของคนลาวที่มีต่อการรับรู้เรื่องสีได้ กล่าวได้ว่า งานของอภิญญา มีความครอบคลุมและใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่มีชื่อเสียงของ Berlin B. and Kay P. (1969) มาศึกษาเรื่องสี และมีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ควรจะมีการทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกสีของคนไทยที่เคยศึกษาไว้แล้วให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น เช่น “คำเรียกสีและการรับรู้เรื่องสีของชาวจังหวัดและชาวไทย” (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538) เป็นต้น นอกจากนี้หากมีการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงคำเรียกสีในกลุ่มเด็กหรือวัยรุ่น น่าจะทำให้เห็นความแตกต่างจากงานศึกษานี้เพิ่มเติมด้วย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “English Loan Words in Lao” เสนอโดย อรสา คนพูด เพราะ (2002) ศึกษาการเขียนและการออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาว โดยรวบรวมข้อมูลทฤษฎีจาก พจนานุกรม อังกฤษ-ลาว และ ฝรั่งเศส-ลาว นอกจากนี้ยังเก็บรวบรวมคำยืมจากหนังสือพิมพ์รายวันของลาว จำนวน 338 คำ โดยนำคำเหล่านี้ให้คนลาวออกเสียง เพื่อหาความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนและภาษาพูด พบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาอังกฤษที่มีลักษณะทางเสียง คือ ตำแหน่งของการเกิดเสียง ลักษณะวิธีการออกเสียง และสภาวะของเส้นเสียงเหมือนหรือคล้ายคลึงกับหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาวนั้นคนลาวออกเสียงด้วยหน่วยเสียงในภาษาลาวได้ แต่ถ้ามีหน่วยเสียงที่มีลักษณะทางเสียงที่แตกต่างกันหรือเป็นหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาลาว เช่น /j/ นั้น คนลาวก็จะนำหน่วยเสียงที่มีลักษณะทางเสียงใกล้เคียงกับหน่วยเสียงในภาษาอังกฤษมากที่สุดมาใช้แทน คือ /s/

เป็นต้น โดยทั้งนี้ ยังพบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายที่มีการออกเสียงควบแน่น ในภาษาลาวไม่มีการออกเสียงดังกล่าว แต่จะตัดออกให้เหลือเพียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือพยัญชนะท้ายเพียงเสียงเดียวเท่านั้น

การกำหนดเสียงวรรณยุกต์นั้น พบว่า คำยืมภาษาอังกฤษพยางค์เป็น (Smooth syllables) นั้นมีการใช้วรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง ได้แก่ วรรณยุกต์ระดับ (Mid level), สูง-ตก (High fall), กลาง-ขึ้น (Mid-rise) หากเป็นพยางค์ตาย (Check syllables) มีการใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียง ได้แก่ วรรณยุกต์กลาง-ตก (Mid-fall) และ กลางขึ้น (Mid-rise) ทั้งนี้ ในคำสองพยางค์หรือคำหลายพยางค์นั้น พบว่า มีการใช้เสียงวรรณยุกต์เหมือนกันกับคำพยางค์เดียว ในตำแหน่งพยางค์สุดท้าย โดยมีความสัมพันธ์กับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ที่มาก่อน กล่าวคือ หากพยางค์สุดท้ายเป็นพยางค์เป็น พยางค์ที่มาก่อนจะมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระดับ แต่หากพยางค์สุดท้ายเป็นพยางค์ตาย พยางค์ในตำแหน่งที่มาก่อนนั้นจะมีระดับเสียงวรรณยุกต์ได้ 2 หน่วยเสียง คือ กลาง-ตก และ กลาง-ขึ้น ประเด็นสุดท้ายกล่าวถึงอิทธิพลของภาษาอังกฤษในภาษาลาว ซึ่งการยืมคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในภาษาลาว โดยเฉพาะคำทับศัพท์นั้น ทำให้ต้องนำอักษร *r* /*r*/ กลับมาใช้อีกครั้ง หลังจากรัฐบาลได้ยกเลิกการใช้ในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปแล้ว โดยให้ใช้หน่วยเสียงนี้เฉพาะในคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ใช้ในคำภาษาลาวหรือภาษาลาว สันสกฤต

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัย ตั้งข้อสังเกตว่าแม้สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่โดยรัฐเองก็พบว่า มีการใช้ *r* /*r*/ ในคำบาลี สันสกฤตอย่างไม่เป็นระบบ ซึ่งควรจะมิกฎระเบียบการเขียนที่เป็นแบบแผนอย่างเดียวกันในการเขียนคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศเหล่านี้ให้ชัดเจนเพื่อให้เป็นแบบอย่างการเขียนที่ถูกต้องและป้องกันความสับสนของผู้เรียนภาษาลาวทั้งคนลาวและชาวต่างชาติด้วย

สาริสา อุ่นทานนท์ และ รัตนา จันท์เทาว์ (2546) เสนอรายงานวิจัยเรื่อง “คำเสริมสร้อยภาษาลาว” คำเสริมสร้อย เป็นการสร้างคำโดยการนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ตรงข้ามกัน 2 คำมาใช้ร่วมกัน การใช้คำเสริมสร้อยในภาษาลาวนี้เป็นลักษณะเด่นของภาษาลาว ซึ่งแสดงถึงความสามารถและความมีชั้นเชิง

ของผู้พูดหรือผู้เขียนในการใช้ภาษาลาว วัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาโครงสร้างและความหมายของคำเสริมสร้อย จำนวน 880 คำ ซึ่งรวบรวมจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และเรื่องสั้นของลาว ทั้งนี้ คำเสริมสร้อยที่นำมาศึกษามีเลือกเฉพาะคำเสริมสร้อยที่มีจำนวนพยางค์ระหว่าง 4-6 พยางค์เท่านั้น ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

โครงสร้างคำเสริมสร้อยภาษาลาว พบว่า มีโครงสร้าง 5 แบบ ได้แก่ ABCD, ABAC, AABB, AABC และ ABCB โดยโครงสร้างแบบ ABCD, ABAC และ ABCB มีการส่งสัมผัสในคำร่วมด้วย ซึ่งทำให้เกิดความไพเราะและจดจำง่าย เช่น กำเนิดเกิดก่อ กระตุ๊กชุกู้ ไกล่ซิดติดแตก เป็นต้น ส่วนการศึกษาความหมายของคำเสริมสร้อยนั้น แบ่งคำเสริมสร้อยตามตำแหน่งของความหมายหลัก ออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก คำเสริมสร้อยที่มีความหมายหลักอยู่ในคำใดคำหนึ่ง กลุ่มที่ 2 คำเสริมสร้อยที่มีความหมายหลักอยู่ทั้งสองคำ และกลุ่มที่ 3 คำเสริมสร้อยจะมีความหมายหลักอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้ ผลการศึกษา พบว่า โครงสร้างและความหมายของคำเสริมสร้อยนั้นมีความสัมพันธ์กัน เช่น คำเสริมสร้อยที่แบ่งตามตำแหน่งของความหมายในกลุ่มที่ 3 นั้น มักจะมีโครงสร้างได้หลากหลายรูปแบบกว่าคำเสริมสร้อยในกลุ่มที่ 1 และ 2 เป็นต้น

การใช้คำว่า “คำเสริมสร้อย” ของผู้วิจัยนี้ อาจจะทับซ้อนกับการศึกษาเรื่องคำซ้ำ คำซ้อน ของนักวิชาการไทย หรือการศึกษาสำนวนภาษา คำโตงโตย ในภาษาไทยถิ่นอีสาน รวมถึงการศึกษาคำ 4 พยางค์ในภาษาตระกูลไท (Tai language family) ด้วย อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยอ้างอิงการศึกษานี้กับคำว่า “วลีสำเร็จรูป” (Stock phrase) ตามที่ สุริยา รัตนกุล (2540) ได้เสนอไว้ในหนังสือ “รวมบทความวิชาการที่เกี่ยวกับภาษาไทย” เรื่อง “คำเชิงอ้างอิง : สุภาพิต คำพังเพย คำคม และวลีสำเร็จรูป”

ในปี พ.ศ. 2548 รัตน จันท์เทวี่ เสนอบทความเรื่อง “ภาษาและเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งลาวของไซพอน สินทะลาด” โดยบทความนี้สรุปจากเนื้อหาส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่อง “วรรณกรรมกับสังคมลาว” พบว่า วรรณกรรมลาวทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน เพลงลูกทุ่ง กวีนิพนธ์ และเรื่องสั้น อย่างไรก็ตาม

ผู้เขียนจะกล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่สะท้อนผ่านเพลงลูกทุ่งลาวของไซพอน สินทะลาด จำนวน 87 บทเพลง บทความนี้แสดงให้เห็นลักษณะเด่นของการใช้ภาษาในการแต่งเพลงลูกทุ่งของลาว กล่าวคือ เป็นการใช้ฉันทลักษณ์อย่างกลอนหก ที่ไม่เคร่งครัดนักนำมาร้อยเรียงสัมผัสระหว่างวรรค

ผู้เขียนนำมาตั้งข้อสังเกตกับภาษาลาวในเพลงสากลลาวในปัจจุบัน พบว่ามีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสตะวันตกและได้รับอิทธิพลของเพลงไทยในการแต่งเนื้อร้องและทำนอง สิ่งหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การเขียนสะกดคำของภาษาที่ใช้ในเพลงเป็นแบบภาษาไทย เช่น การใช้ ร การใช้ การันต์ ในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เป็นต้น หากมีการศึกษาเพลงสากลร่วมสมัยของลาวในปัจจุบันเพิ่มขึ้นก็จะทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างภาษาในการแต่งเพลงของลาวในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงอิทธิพลของภาษาไทยในภาษาลาวในเพลงลาวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

รัตนา จันท์เทาว์ และ สาริสา อุ่นทานนท์ (2549) เสนอรายงานวิจัยเรื่อง “ข้อบกพร่องการเขียนภาษาลาวของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น” โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อสอบเขียนภาษาลาวในภาคปลาย จำนวน 287 ชุด พบการเขียนผิดพลาดที่สำคัญ 2 ลักษณะ ได้แก่ การใช้พยัญชนะลาวผิดพลาดและการใช้รูปพยัญชนะไทยในการเขียนภาษาลาว ทั้งนี้ลักษณะที่พบมากที่สุด คือ การใช้พยัญชนะลาวผิดพลาด ส่วนตำแหน่งที่มีการเขียนผิดนั้นพบทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย ข้อบกพร่องในการเขียนสระนั้นพบทั้งสระเดี่ยว และสระผสม รวมถึงการใช้รูปสระภาษาไทยด้วย สำหรับข้อบกพร่องในการเขียนวรรณยุกต์นั้นพบว่า มีการเขียนสับสระระหว่างวรรณยุกต์เอกและวรรณยุกต์โทมากที่สุด

ข้อผิดพลาดส่วนใหญ่เกิดจากการเทียบเคียงคำศัพท์และการออกเสียงในภาษาไทยกลาง ซึ่งบางคำการเขียนและการออกเสียงแตกต่างกัน ดังนั้น ด้วยความเข้าใจโดยทั่วไปว่าภาษาลาวน่าจะเรียนรู้ได้ง่ายเพราะมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาไทยทั้งการออกเสียงและรูปอักษรกลับทำให้ต้องระมัดระวังในการเขียนและการใช้ภาษาลาวเพิ่มมากขึ้น เพราะอันที่จริงในรายละเอียดของภาษาลาวนั้นมีความแตกต่างจากภาษาไทยอยู่มาก ผู้สอนและผู้เรียนควรทำความเข้าใจประเด็นนี้ในเบื้องต้นเพื่อให้เขียนภาษาลาวได้ถูกต้อง งานของรัตนา และสาริสา นี้เชื่อมโยง

กับังงานของ ชุตติมา ชมดี (2539) วิจารณ์วรรณ อยู่เย็น (2549) เรื่องการแทรกแซงทางภาษา รวมถึงความแตกต่างของการเขียนรูปวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยและภาษาลาวในงานของ วริษา โอสถานนท์ (2541) ดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้นแล้ว

ปีเดียวกันนี้ วริษา โอสถานนท์ (2549) เสนอบทความเรื่อง “**โครงสร้างมุกตลกในเรื่องข้าขันของลาว**” โดยได้เก็บข้อมูลจากเรื่องตลกภาษาลาว จำนวน 92 เรื่อง ที่เผยแพร่ในวารสารวันนะสินของลาว ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 จนถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2006) การวิเคราะห์โครงสร้างของมุกตลกอิงตามแนวทางของ Hetzron (1991) พบว่า ลักษณะของเรื่องข้าขันที่นำมาวิเคราะห์เป็นบทสนทนาขนาดสั้นที่คน 2-3 คน โต้ตอบกันไปมา ส่วนสำคัญของมุกตลกจะอยู่ในส่วนท้ายของเรื่อง แต่ละเรื่องจะมีมุกตลกจำนวน 2-3 มุก ส่วนด้านโครงสร้างของมุกตลกนั้น พบว่าเรื่องข้าขันลาวมีการใช้โครงสร้างมุกตลกแบ่งออกเป็น 9 รูปแบบ ได้แก่ (1) การใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด (2) การเล่นสำนวนภาษา (3) การทำให้เนื้อเรื่องรุนแรงขึ้น (4) การเกิดเหตุการณ์ตรงกันข้าม (5) การเข้าใจผิด (6) การตีค่าโดยประมาณให้เป็นค่าที่แท้จริง (7) การตีความเนื้อเรื่องอีกครั้ง (8) การใช้ความรู้ทางวัฒนธรรม และ (9) การสร้างจินตภาพของผู้อ่าน

งานของวริษานี้เป็นเพียงรายการเดียว ที่มีการศึกษาภาษาในระดับข้อความ ซึ่งส่วนมากงานศึกษาที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นการศึกษาในระดับคำ นอกจากนี้ งานของวริษาไม่เพียงแต่จะให้ภาพการศึกษาในเชิงภาษาศาสตร์เท่านั้นแต่ยังสะท้อนโลกทัศน์ ของคนลาวที่สะท้อนผ่านการเรื่องข้าขัน ซึ่งมีอยู่ในทุกวัฒนธรรมไว้อีกด้วย โดยในส่วนอภิปรายผลการศึกษาทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในชาติ ซึ่งมีภาษาและชาติพันธุ์แตกต่างกัน เช่น คนลาวลุ่มและม้ง เป็นต้น ผลการศึกษานี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะศึกษาเปรียบเทียบเรื่องข้าขันระหว่างคนลาวและคนไทยหรือภาษาอื่นในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงซึ่งมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันลาวได้มีการแปลเรื่องข้าขันจากต่างประเทศหลายเรื่องเป็นภาษาลาว นอกจากนี้ก็ยังมีหนังสือข้าขัน ที่คล้ายคลึงกับหนังสือขายหัวเราะของไทยเผยแพร่ในลาวแล้วจำนวน 3 ฉบับ หากมีผู้สนใจศึกษาต่อยอดจากงานของ วริษา

ก็จะทำให้เห็นลักษณะโครงสร้างมุกตลกกลาวและลักษณะเนื้อเรื่องที่เปลี่ยนแปลง และสะท้อนสภาพสังคมลาวในปัจจุบันได้

นอกจากผลงานที่นำมาสังเคราะห์ข้างต้นแล้วยังมีผลงานศึกษาภาษาลาวที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวไว้ในบทความนี้ซึ่งเป็นงานศึกษาทางภาษาและภาษาศาสตร์ในภาษาลาว ที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2549 ทั้งนี้ ผลงานที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาลาวจำนวนหนึ่งที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 สามารถสืบค้นได้จากผลงานศึกษาของ สมทรง บุรุษพัฒน์ และคนอื่นๆ (2540) เรื่อง **สถานภาพงานวิจัยภาษาศาสตร์ในประเทศไทย** โดยสมทรง ได้สังเคราะห์ผลงานทางด้านภาษาศาสตร์เฉพาะที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 โดยจัดแบ่งกลุ่มผลงานตามลักษณะเนื้อหาทางภาษาศาสตร์เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม งานศึกษาของผู้เขียนนี้มีทั้งประเด็นที่เหมือนและแตกต่างจากผลงานของสมทรง กล่าวคือ ประเด็นที่เหมือนกัน คือ เป็นการศึกษางานทางด้านภาษาศาสตร์ ประเด็นที่ต่างกัน คือ ผลงานของสมทรงคัดเลือกข้อมูลที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 ที่เป็นงานภาษาศาสตร์ทั้งหมดไม่ได้แบ่งแยกว่าเป็นการศึกษาภาษาลาว และงานของผู้เขียนคัดเลือกข้อมูลทั้งเนื้อหาที่ศึกษาทางภาษาเข้าใจด้วย อย่างไรก็ตาม บทความนี้เป็นการศึกษาต่อยอดจากงานของสมทรง และคนอื่นๆ (2540) แต่ผู้เขียนสังเคราะห์งานศึกษาเฉพาะภาษาลาวเท่านั้น

รายชื่อผลงานที่มีเครื่องหมายดอกจันในตารางที่ 1 ด้านล่าง คือ งานที่ผู้เขียนสังเคราะห์ในบทความนี้ ส่วนรายการอื่นๆ สามารถสืบค้นได้ดังที่ผู้เขียนให้รายละเอียดไว้ในเชิงอรรถแล้ว ผู้เขียนจัดแบ่งผลงานทั้งหมดตามลักษณะของเนื้อหาทางภาษาศาสตร์ โดยมีรายละเอียดเพื่อการสืบค้น ได้แก่ ปีพิมพ์ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน และประเภทของผลงาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 งานศึกษาภาษาลาวแบ่งตามลักษณะเนื้อหา

เนื้อหา	ปีพิมพ์	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้เขียน	ประเภท
ระดับเสียง (2 รายการ)	2540	- การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาลาวและข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาลาวที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ *	วิภาวรรณ อยู่เย็น	บทความ
	2546	- การเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ : กรณีศึกษาภาษากลุ่มลาว	พิณรัตน์ อัครวัฒน์กุล	วิทยานิพนธ์
ระดับคำ (11 รายการ)	2535	- การเขียนคำตามเสียงพูดในภาษาลาว*	วีระ โอสธากิรัตน์	บทความ
	2539	- การเขียนคำควบกล้ำ (ล) ของนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*	ชุตติมา ชมดี	บทความ
	2541	- การสะกดคำบางกลุ่มในภาษาลาวที่ใช้ไม่เอกและไม่วิเศษแตกต่างจากภาษาไทย*	วริษา โอสธานนท์	บทความ
	2542	- การศึกษาเปรียบเทียบคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทยและภาษาลาว*	วิสูตร อุ่นไฉ	วิทยานิพนธ์
	2544	- เปรียบเทียบคำประสมในภาษาไทยและภาษาลาว*	วรรณสิริ สร้างเอี่ยม	วิทยานิพนธ์
	2545	- การสร้างคำเรียกสีในภาษาไทยและภาษาลาว*	อภิญา เพชรวิจิต	วิทยานิพนธ์
	2545	- English Loanword in Lao*	Orasa Khonphutphro	วิทยานิพนธ์
	2545	- คำเสริมสร้อยภาษาลาว*	สาริสา / รัตนา	วิจัย
	2548	- โครงสร้างคำเสริมสร้อยภาษาลาว	รัตนา จันท์เทาว์	บทความ
	2548	- ความหมายคำเสริมสร้อยภาษาลาว	รัตนา จันท์เทาว์	บทความ
	2549	- ข้อบกพร่องการเขียนภาษาลาวของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*	รัตนา / สาริสา	วิจัย
ประโยค (1 รายการ)	2549	- โครงสร้างมุกตลกในเรื่องขำขันของลาว*	วริษา โอสธานนท์	บทความ
ข้อความ และ ภาษา ลาวทั่วไป (4 รายการ)	2542	- สถานภาพอักษรวิธภาษาลาว*	วีระพงศ์ มีสถาน	บทความ
	2543	- ภาษา วรรณคดี และวัฒนธรรมลาว	พรสวรรค์ สุวรรณธาดา	บทความ
	2548	- เปรียบเทียบสุภาษิตลาว-ไทย	วัฒน์ชัย หมั่นยิ่ง	บทความ
	2548	- ภาษาและเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งลาวของไซพอน สันทะลาด*	รัตนา จันท์เทาว์	บทความ

ตารางที่ 1 งานศึกษาภาษาลาวแบ่งตามลักษณะเนื้อหา (ต่อ)

เนื้อหา	ปีพิมพ์	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้เขียน	ประเภท
ภาษาถิ่น และภาษา อื่นๆ ใน สปป.ลาว (4 รายการ)	2544	- ภาษานานาชนเผ่าในแขวงเซกอง ลาวใต้ : ความรู้ พื้นฐานเพื่อการวิจัยและพัฒนา	วีระพันธ์ ล.ทองคำ	วิจัย
	2548	- ภาษาและวัฒนธรรมไทแมน แขวงบอลิคำไซสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว	รัตนา จันทร์เทาว์	วิจัย
	2548	- ประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมภาษา ในการตั้งชื่อของไทแมน	รัตนา จันทร์เทาว์	บทความ
	2549	- ภาษาและวัฒนธรรมไทเม้ย แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว	รัตนา จันทร์เทาว์	วิจัย
การเรียนรู้ การสอน (2 รายการ)	2542	- สถานภาพการเรียนการสอนภาษาลาว ในไทย	เรืองเดช บันเขื่อนขัตติย์	บทความ
	2548	- สถานภาพการเรียนการสอนภาษาลาว ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น	สาริสา อุ่นทานนท์	บทความ

สรุปและข้อเสนอแนะ

งานศึกษาภาษาลาวที่เผยแพร่ก่อนปี พ.ศ. 2535 นั้นส่วนใหญ่เป็นการศึกษาภาษาลาวที่พูดในประเทศไทย ทั้งงานของนักวิชาการชาวตะวันตกและงานของคนไทยที่เสนอต่อมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ (Chamberlain, 1984, 1991, 2001: Wilaiwan, 1973: Varisa, 1997) งานที่เผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 - 2549 นั้นเป็นการศึกษาในระดับคำศัพท์มากที่สุด เช่น คำยืม คำเรียกสี คำเสริมสร้อย และการเขียนผิด ผลงานดังกล่าวมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน คล้ายคลึงกันบ้าง เช่น งานของ วีระ โอสธากิรัตน์ (2535) และ วีระพงศ์ มีสถาน (2542) เกี่ยวกับเรื่องอักขรวิธีภาษาลาว เนื้อหาเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาลาวในงานของ ชูติมา ชมดี (2539) วิจารณ์รณ อยู่เย็น (2540) วิชา โอสถานนท์ (2541) และ รัตนา จันทร์เทาว์ (2549) งานที่ศึกษาโดยใช้วิธีวิทยาเปรียบเทียบระหว่างภาษาลาวและภาษาไทย เช่น วิสูตร อุ่นใจ (2542) อภิญา เพชรวิจิต

(2545) และ วรรณสิริ สร้างเอี่ยม (2544) ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาลาวในระดับคำ ได้แก่ คำพยางค์ในภาษาลาว คำประสม คำเรียกชื่อ รวมถึงงานของสาริสสา อุ่นทานนท์ และรัตนา จันท์เทาว์ (2545) เรื่องคำเสริมสร้อย ตามลำดับ ทั้งนี้งานของ วิสูตร อุ่นใจ (2542) ยังเป็นการศึกษา “คำยืม” เช่นเดียวกับงานของ Orasa (2002) มีเพียงงานของ วริษา โอสทานนท์ (2549) เท่านั้นที่ศึกษาภาษาในระดับ วจนปฏิบัติศาสตร์

ผลงานการศึกษาลาวข้างต้นเป็นการนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive) และเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยมีทั้งที่ใช้วิธีวิทยา ด้วยการเปรียบเทียบ (Comparative study) กับภาษาไทยและศึกษาเฉพาะภาษาลาว เท่านั้น (Non-comparative study) ทั้งนี้ควรจะมีการศึกษาต่อยอดในแต่ละประเด็น ดังที่ผู้เขียนเสนอไว้บ้างแล้ว และควรมีการสังเคราะห์งานที่มีลักษณะเดียวกันนี้ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการศึกษาที่ซ้ำซ้อน ทั้งยังสามารถประมวลผลการศึกษาไว้ในแหล่งเดียวกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบค้นและอ้างอิงด้วย

บรรณานุกรม

- ชุตติมา ชมดี.(2539). การเขียนคำควบกล้ำ <ล > ของนักศึกษาจากสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชน ลาว. *ภาษาและภาษาศาสตร์*, 25(1), 59-65.
- ธีระพันธ์ ล. ทองคำ.(2544). *ภาษาของนานาชนเผ่าในแขวงเซกอง ลาวใต้: ความรู้พื้นฐานเพื่อการวิจัยและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา จันท์เทาว์ และ คนอื่นๆ.(2546). *วรรณกรรมกับสังคมลาว*. รายงาน การวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น : ขอนแก่น.
- รัตนา จันท์เทาว์.(2548). *ภาษาและวัฒนธรรมไทแมน แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. รายงานการวิจัย ศูนย์วิจัย พหุลักษณะสังคมผู้นำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- _____.(2548). ประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมภาษาในการตั้งชื่อของไทยแมน.
วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 1(3), 149-166.
- _____.(2549). ภาษาและเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งลาวของ ไชยพอน สันทะลาด.
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 23(3), 43-66.
- _____.(2549). ภาษาและวัฒนธรรมไทเมี้ยว แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว. รายงานการวิจัย ศูนย์วิจัยพหุลักษณะ
สังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัตนา จันท์เทาว์.(2552). รายงานวิจัย เรื่อง สถานภาพการศึกษาภาษาลาว
เวียดนาม และเขมร ของคนไทย. ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัตนา จันท์เทาว์ และสาริสา อุ่นทานนท์.(2549). ข้อบกพร่องการเขียน
ภาษาลาวของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานการวิจัย คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณสิริ สร้างเอี่ยม.(2544). เปรียบเทียบคำประสมในภาษาไทยและภาษา
ลาว. ปริญาตศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิรัช โอสถานนท์.(2541). การสะกดคำบางกลุ่มในภาษาลาวที่ใช้ไม้เอกและ
ไม้โทแตกต่างจากภาษาไทย. ภาษาและภาษาศาสตร์, 16(2), 31-38.
- _____.(2549). โครงสร้างของมุกตลกในเรื่องขำขันของลาว. ภาษาและ
ภาษาศาสตร์, 25(1), 27-48.
- วิภาวรรณ อยู่เย็น.(2540). การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษา
ไทยกับภาษาลาว และข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาลาว
ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. เกษตรศาสตร์, 18(2), 172-183.
- วิสูตร อุ่นใจ.(2542). การศึกษาเปรียบเทียบคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทย
และภาษาลาว. ปริญาตศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วีระ โอศถาภีรัตน์.(2535). การเขียนคำตามเสียงพูดในภาษาลาว. *ภาษาและวัฒนธรรม*, 11(1), 44-55.
- วีระพงศ์ มีสถาน.(2542). สถานภาพอักษรวิีภาษาลาว. *ภาษาและวัฒนธรรม*, 18(1),19-27.
- สมทรง บุรุษพัฒน์ และคนอื่นๆ.(2540). *สถานภาพงานวิจัยภาษาศาสตร์ในประเทศไทย*. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สาริสา อุ่หนานนท์ และรัตนา จันทร์เทาว์.(2548). *คำเสริมสร้อยภาษาลาว*. รายงานวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาริสา อุ่หนานนท์.(2551). *ภาษาลาวขั้นต้น*. ขอนแก่น : แอนนา ออฟเซต.
- สุริยา รัตนกุล.(2540). คำเชิงอ้างอิง : สุภาสิต คำพ้องเพย คำคม และวลีสำเร็จรูป. *รวมบทความวิชาการที่เกี่ยวกับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- อภิญา เพชรวิฑิต.(2545). *การสร้างคำเรียกสีในภาษาไทยและภาษาลาว*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อมรา ประสิทธิ์วิฐสินธุ์.(2538). *คำเรียกสีและการรับรู้เรื่องสีของชาวจ้วงและชาวไทย*. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chamberlain, Jame R.(1984). The Tai dialect of Khammouan province : Their diversity and origins. *Science of Language Papers*, 4 : 62-65. Department of Linguistics, Chulalongorn University.
- _____.(1991). Méne : A Tai dialect originally spoken in Nghé An (Nghé Tinh), Vietnam : Prilemenary linguistic observations and historical implication. *JSS* 79.
- _____.(2001). An Overview of Tai-Kadai languages spoken in Southern China. *Lane Xang Heritage*, 5 : 45-58.
- Chazée, Laurent.(2001). *The Peoples of Laos: Rural and ethnic diversities*. Bangkok: White Lotus.

Gedney, William J.(1989). **A Checklist for determining tones in Tai dialect.**

Selected papers on comparative Tai Studies, Michigan Papers on South and Southeast Asia Center for South and Southeast Asia Studies. University of Michigan 29, 191–206. Original edition Studies in Linguistics in honor of George L. Trager, edit. M. Estellie Smith. Mouton: The Hague, 1972.

Kingsada, Thongpheth.(2003). Language and Ethnic Classification in the Lao PDR. **Language and Life Journal**, 1 : 24–39.

Li, Fang Kuei.(1977). **A Handbook of comparative Tai.** Hawaii : Hawaii Press.

Marc Reinhorn.(1970). **Dictionaire Laotien Francais.** Tome 1-2 Centre national de la Recherch Scientifique 15 Quai Anatole France, Paris VII.

Orasa Khonphutphrao.(2002). **English loanwords in Lao.** Master thesis in Linguistics, Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University.

Varisa Osatananda.(1997). **Tone in Vientiane Lao.** Ph.D dissertation (Linguistics), Hawaii University.

Wilaiwan Wichienrot Khanittanan.(1973). **The Influence of Siamese on five Lao dialects.** Ph.D Dissertation (Linguistics), Michigan University.

ມະຫາສິລາ ວິຣະວົງສ໌.(2549). **ວັດຈະນານຸກົມພາສາລາວ.** ພິມເທື່ອທີ 3, ວຽງຈັນ: ດອກເກດ.

ສະກຸນບັນຄົ້ນຄວ້າພາສາລາວ, ສປປ.ລາວ.(2003). **ພາສາ ແລະ ຊີວິດ.** ວຽງຈັນ: ລາວຈະເລີນ.

ສີວຽງແຂກ ກອນນິວງ.(2005). **ວັດຈະນານຸກົມພາສາລາວ.** ວຽງຈັນ: ໂຮງພິມແຫ່ງລັດ.

ສີສະເຫວີຍ ສຸວັນນີ.(2004). **ວັດຈະນານຸກົມ ພາສາປາລີ ລາວ.** ວຽງຈັນ: ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ສົມແສງ ໄຊຍະວົງ.(2005). **ສຶກສາການຍື່ມຄຳໃນພາສາລາວ.** ວຽງຈັນ: ມັນທາຕຸລາດ.

ສຶກສາ, ກະຊວງ.(2002). **ແບບຮຽນໄວຍາກອນລາວ 1.** ວຽງຈັນ: ໂຮງພິມແຫ່ງລັດ.

